

krásy slovenska

ROČNÍK XLVI

2/69

KČS 4,—

● **KLÁŠTORISKO** sa konečne stane stredobodom záujmu archeológov, ktorí tu urobia dôkladný prieskum. Pamiatkári zo Spišskej Novej Vsi sa rozhodli konzervovať aj zvyšky kartúziánskeho kláštora. **ALS**

horolezectvo

● **EIGERSKÁ KRONIKA.** Ako každoročne bola i v uplynulej sezóne severná stena Eigeru v bermských Alpách cieľom mnohých horolezcov, ktorí sa utáborili pod stenou a vyčkávali na priaznivé podmienky. Počasie a lezecké podmienky v stene však boli také nepriaznivé, že sa o výstup severnou stenou Eigeru pokúsilo iba niekoľko horolezeckých družstiev. Úspešný výstup celou stenou sa však podaril iba jedinej horolezeckej dvojici, čs. horolezci Oldřichovi Gultovi a jeho nemeckému spolulezcovi Harrymu Rostovi. Tento celkovo 63. úspešný výstup severnou stenou Eigeru podnikli od 4. do 8. augusta 1968 za veľmi nepriaznivých podmienok. Veľké množstvo nového snehu, nepriaznivé počasie a strata kladivo-čakanu spôsobili predĺženie výstupu. K úspechu Oldřicha Gulta srdečne gratulujeme. **KI**

● **HOROLEZECKÉ REPREZENTAČNÉ DRUŽSTVO NA ROK 1969.** Predsedníctvo Československého horolezeckého zväzu nominovalo horolezecké reprezentačné družstvo ČSSR na rok 1969 v tomto zložení: I. Bortel, M. Binar, J. Budín, M. Černý, V. Farkaš, I. Krecbach, J. Kývala, M. Matras, J. Náhlavský, M. Vacík, C. Wojcik a L. Záhoranský z Čiech a Moravy, R. Mock, M. Orolín, J. Psotka, M. Kriššák, I. Dieška, P. Dieška, P. Bakoš, G. Haak, J. Weincziller a I. Fiala zo Slovenska. Trénermi družstva sú R. Kuchař, J. Mašek, M. Jaškovský, I. Plašil, I. Gálffy a I. Kluvánek. Súčasne boli nominované aj družstvá juniorov z Čiech, Moravy a zo Slovenska. **KI**

● **PRÍKLAD E. N. S. A.** Niekoľko sto metrov od sochy Balmata a Paccarda v Chamonix je zvláštna špirálovitá plastika akoby symbolický plameň. Za ňou je sídlo E. N. S. A. (L'Ecole Nationale de Ski et Alpinisme), inštitúcie, ktorá hrala a hrá veľkú úlohu vo vývoji francúzskeho a možno aj svetového horolezectva.

Štátna škola lyžiarstva a horolezectva vznikala a dospievala do dnešnej podoby od roku 1942. R. 1945 po fúzii s niektorými inými ústavmi získala finančnú a administratívnu autonómiu v rámci útvaru pre mládež a šport francúzskeho ministerstva výchovy. R. 1954 sa definitívne usadila v Chamonix, čo bolo veľmi šťastné riešenie. Treba pripomenúť aj rok 1948, významný tým, že v tomto roku sa vytvorila štátnym zákonom o vyučovaní lyžovania a výchove vodcov jednotná organizácia, a podmienky pre získanie diplomov. Od roku 1957 je na čele školy Jean Franco. Vysvetľovať našim čitateľom kto to je, asi netreba. Aj medzi profesorským zborom nachádzame hviezdy horolezeckého neba: Julien, Payot, Pollet — Villard, Contamine, Desmaison a iní. Medzi tými, ktorí našli v horách svoj osud, je nezabudnuteľný Lionel Terray a jeho partner z Eigeru a Annapurny Louis Lachenal. Zdá sa však, že prevládajúcou zložkou náplne školy je vyučovanie lyžovania. Čitatelia, lyžiar, mi musia odpustiť, že sa budem venovať tomu, v čom sa trochu viac vyznám — horolezectvu.

Už vonkajší dojem z prehliadky komplexu budov E. N. S. A. je imponujúci. Je tu všetko: ubytovanie v 2—3 poschodových izbách (kapacita asi 130 miest), veľká jedáleň, konferenčné sály, knižnica, telocvičňa, ihriská, ordinácia.

Odznamy, ktoré si tu možno vyslúžiť v päť až šesťtyždňových kurzoch, sú v podstate tri: vodca-čakateľ (aspirant-guide) vodca (guide) a vysokohorský vodca (guide de haute montagne). Každý rok sa vypisujú konkurzy. Kandidáti prejdú prísnu teoretickou a praktickou prijímacou skúškou, ktorá preriedi ich rady asi na polovicu. Program kurzov je doslova nabitý: nácvik techniky lezenia na skale, snehu a ľade, praktické cvičenia pri výstupoch najrozličnejších klasifikácií, nácvik záchranných akcií a ďalej teoretická časť, v ktorej sa vyučuje najmä pedagogika, geografia, orientácia, topografia, vedenie túry. Pri záverečných skúškach odpadne priemerne 20—25 %. Inštruktori kladú najväčší dôraz na schopnosť frekventantov rýchlo a správne reagovať v zložitých situáciách.

Okrem tejo základnej náplne (pokiaľ ide o horolezectvo) vyvíja E. N. S. A. veľmi zásluhnú činnosť v organizovaní medzinárodných stretnutí horolezcov a vo vedeckom výskume (napr. fyziologické problémy veľkých výšok, skúšanie materiálu).

Veľmi ťažké je pokúsiť sa nájsť určité paralely medzi našimi a francúzskymi pomermi. E. N. S. A. vyrástla v priaznivom ovzduší, v šťastných podmienkach, pod dohľadom takých múdrych, skúsených a vplyvných osobností ako Jean Franco a Maurice Hercog, bývalý minister pre mládež a šport. Aj znovuzrodené národné cítenie a hrdosť po rokoch okupácie zohrali svoju úlohu. Povojnová francúzska mládež sa rozlúčila so vžitou predstavou „umäkčilého“ Francúza, ktorý si potrpí na pohodlie, dobré jedlo, pitie a iné príjemné stránky života. Votrelci z miest, — z Paríža, Lyonu, Marseille začali písať novú, slávnú stránku francúzskeho horolezectva. Patrí k zásluhám E. N. S. A., že umožnila týmto nadšencom nemilosrdne prelomiť monopol skostnatej kasty horských vodcov z údolia Chamonix a získať vodcovské oprávnenia, čím sa celý vývoj a úroveň horolezectva pohli dopredu.

Pri porovnávaní pomerov u nás doma nemôžem sa ubrániť niektorým kacírskym myšlienkam o organizácii horských vodcov. Na jednej strane sú horskí vodcovia TANAPu, na druhej strane cvičitelia ČSZTV. (Budem hovoriť len o ich najvyššej kategórii — cvičiteľoch I. triedy.) Výcvik, skúšky a činnosť týchto dvoch skupín prebieha úplne nezávisle, prakticky jedni o druhých vôbec nevedia. Paradoxné mi pripadá, že človek, ktorý lezie v Tatrách asi pätnásť rokov, má cez pol tisíce výstupov, vrátane všetkých najťažších, má výstupy v Alpách a na Kaukaze, o ktorých s úctou hovorí celý horolezecký svet, nemôže sa dostať do tohto spoločenstva vyvolených iba preto, že žije, povedzme, v Bratislave alebo v Prahe. Nie, skutočne nejde o to, že by si niekto takto chcel privyrábať a robiť konkurenciu domorodcom zo Smokovca. Okrem toho tí, o ktorých ide, musia väčšinou veľmi šetriť svojim voľným časom. Myslím si však, že by bolo načas porušiť toho „tabu“ a pohovoriť si o všetkom od základu. Bolo by to na prospech celoslovenského horolezectva. Istá nádej sa črtá v plánoch na otvorenie Lyžiarskej a horolezeckej školy vo Vysokých Tatrách. Ona by mohla byť jednotiacim článkom, ktorý by vychovával iba jeden druh vodcov, dbal na ich výkonnosť a úroveň. Príklad E. N. S. A. ukazuje, že to prináša bohaté ovocie.

Ing. Ivan Plašil